

Avdelningen för verksamhetsstöd och -styrning
Tove Gemzell

Yttrande över betänkande Kvalitet i välfärden- bättre upphandling och uppföljning SOU 2017:38

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) lämnar följande synpunkter på SOU 2017:38, Kvalitet i välfärden. – bättre upphandling och uppföljning.

Sammanfattning

IVO tillstyrker de delar utredningens förslag som rör myndighetens uppdrag och anser att de lagändringar som föreslås är relevanta. Det handlar om avskaffande av frekvenstillsynen till förmån för mer riskbaserad tillsyn och de förbättrade förutsättningarna för IVO att få in korrekta uppgifter till vårdgivar- och omsorgsregistret. Register av hög kvalitet behövs för en träffsäker tillsyn som baseras på riskanalys. Det har varit och är ett stort problem för IVO att verksamheter inte anmäler, inte meddelar förändringar eller att verksamheter lagts ned, i tillräcklig utsträckning. IVO är också positiv till förslaget om att införa tystnadspliktsbrytande skyldighet för enskild verksamhet att lämna uppgifter till huvudmannen för uppföljning och kvalitetssäkring. IVO vill dock påpeka att de finansieringsförslag som lagts av utredningen i praktiken skulle innebära att medel förs från inspektionsverksamhet till registerföring, vilket går emot de hittills rådande ambitionerna att utöka myndighetens riskbaserade inspektionsverksamhet.

Kapitel 1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

IVO ställer sig positiv till den föreslagna utökningen i 23 § LSS, som lyder: *Om en verksamhet helt eller till väsentlig del förändras eller flyttas ska anmälan ske inom en månad efter genomförandet. Om verksamheten läggs ned ska detta anmälas snarast.* Förändringen innebär en utökning av anmälningsplikten till att även omfatta förändringar i verksamheten. Detta är en förutsättning för att IVO ska kunna hålla korrekta uppgifter om verksamheter som bedrivs med stöd av LSS.

1.2 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453), SoL

IVO ställer sig positiv till den föreslagna utökningen i 7 kap. § 1 SoL, som lyder: *Om en verksamhet helt eller till väsentlig del förändras eller flyttas ska anmälan ske inom en månad efter genomförandet. Om verksamheten läggs ned ska detta anmälas*

snarast. Förändringen innebär en utökning av anmälningsplikten till att även omfatta förändringar i verksamheten. Detta är en förutsättning för att IVO ska kunna hålla korrekta uppgifter om verksamheter som bedrivs med stöd av SoL.

1.3 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL

IVO ställer sig positiv till den förslagna förändringen avseende IVO:s sanktionsmöjlighet om vårdgivaren underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 2 kap. 1 och 2 §§ PSL att anmäla verksamheten och förändringar av verksamheten, till att IVO får möjlighet att förelägga vårdgivaren och att föreläggandet också får förenas med vite.

Kapitel 10 Förbättrade förutsättningar att säkerställa kvalitet i välfärden

10:2:3 Bestämmelser om uppgiftsskyldighet bör införas

IVO är positiv till förslaget om att införa tystnadspliktsbrytande skyldighet för enskild verksamhet att lämna uppgifter till huvudmannen för uppföljning. Detta kommer att underlätta den uppföljning av insatser och kvalitet som kommunerna har en skyldighet att göra enligt lagstiftningen

10:3 Tillsynsmyndigheternas befogenheter

IVO ställer sig positiv till förslagen om att avskaffa kravet på frekvenstillsyn i socialtjänstförordningen och förordningen om stöd och service till funktionshindrade, och införandet om skyldighet för omsorgsverksamheter att anmäla väsentliga förändringar. Detsamma gäller förslaget att IVO ska kunna förelägga en vårdgivare med vite vid underlåtenhet att anmäla till Vårdgivarregistret. IVO bedömer att det blir ett mer enhetligt system gentemot vårdgivaren och att det ger IVO bättre förutsättningar att hålla uppdaterad information om vårdgivare i Sverige.

För att en effektiv riskbaserad tillsyn av sådana verksamheter ska kunna ske behöver myndigheten dels ha uppdaterade uppgifter om verksamheterna, dels kunna rikta in tillsynen mot de verksamheter där risker bedöms vara som störst för brukare och patienter. Ett mer uppdaterat register om dessa verksamheter är med andra ord en förutsättning för att kunna samla information som behövs för riskbaserad tillsyn och för att staten ska ha kunskap om vilka verksamheter/tillsynsobjekt som finns och vilken verksamhet de bedriver.

Kapitel 12 Konsekvenser av förslagen

De ökade kostnaderna för IVO med anledning av den utökade anmälningsplikten för omsorgsverksamheten och möjligheten att förelägga vårdgivare beräknar utredningen uppgå till ca 2,5 miljoner. För att finansiera EHM och för att ta fram definitioner för enheter inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst föreslår utredningen att EHM tillförs 1 miljon kronor engångsvis och att SCB, IVO och Socialstyrelsen anslag tillsammans ska minska med motsvarande belopp. IVO: syn på *båda* dessa förslag är att det innebär att medel förs från inspektionsverksamhet till registerföringsverksamhet, vilket går emot de hittills rådande ambitionerna att utöka myndighetens riskbaserade inspektionsverksamhet.

Kapitel 14 Författningskommentarer

I kommentaren till de föreslagna ändringarna i 23 § LSS respektive 7 kap. 1 § SoL anges att förändringar i personaluppsättning inte ska anses som väsentliga förändringar som ska anmälas till IVO. Vad gäller förändringar i personaluppsättning gör IVO i tillståndsprövningen skillnad mellan föreståndare och övrig personal. Vid föreståndarbyte behöver en ändring av tillståndet göras. Därför borde denna förändring även anmälas till omsorgsregistret.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Gunilla Hult Backlund. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Patric Winther och samt chefsjuristen Linda Almqvist deltagit. Utvecklingsstrategen Tove Gemzell har varit föredragande.

Gunilla Hult Backlund

Tove Gemzell